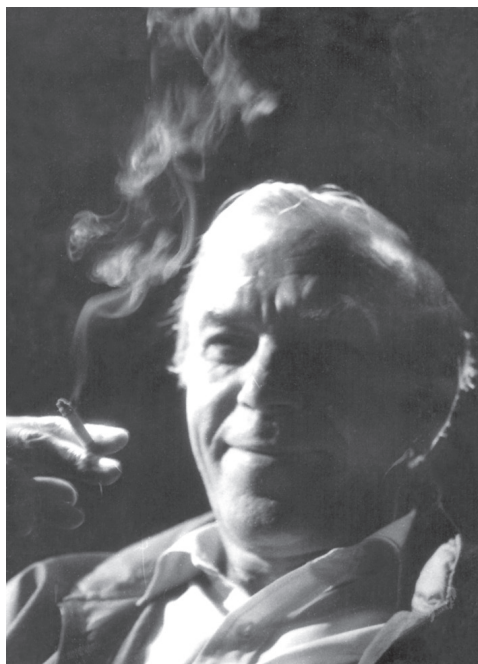

Микола Селецький

УКРАЇНА – ЙОГО МОЛИТВА, ЙОГО РОЗПУКА ВІКОВА

За рисою “вдача” Олесь Гончар поділив українців на дві категорії: “порода хитрих” і “порода безхитрісних”. Перша категорія – це ті “унтери, що тримали колись на собі імперію, постачали кадри держимод, а при потребі вміли незрівнянно лабузнитись, ставали перед панством тихесенькі, богобоязливі, мовчки таїлися в кущах своєї невідатності та копили злість для майбутньої помсти”. До другої категорії – “безхитрісних, відкритих натур”, яких “формували походи, козацька степова воля, життя в товаристві”, які “дозволяли собі розкіш жити розкуто”, не захищалися “панцирем лицемірства й холуйства та інтриганства” і через це діставали “отруєні стріли”, – належить талановитий журналіст, поет Олександр Тарасенко. Частенько лихі стріли наздоганяли цього неординарного лубенця, згустилися вони над ним і сьогодні. А все тому, що за сміливе і правдиве слово всякчас була понадміру висока плата. Не всі, хто його виборював, вистоювали до кінця, траплялося, ламалися, переходили на інший бік барикад, цілилися і стріляли в колишніх своїх однодумців. Останнє аж ніяк не стосується Олександра Васильовича, бо має він совість, як чистий криштал, бо “пощади <...> у долі не просив”. Йому пасують інші Гончарові характеристики: “ходячий вулкан”, “ходячий вогонь”, “захисник України, мужичий її син, оборонець”. Цей “глобинсько-лубенський несамопит”, із вдячністю сприйнявши подарований Господом, матір’ю й рідною землею талант, упевнено й твердо йшов “від отчого порогу через всю земну красу” до заповітних мрій – і домігся, чого хотів. Не зупинився, проте, на досягнутому, торує свою то тернисту, то стовпову дорогу далі, долаючи перешкоди, офіруючи собою. Шлях нелегкий випав цьому полтавцеві: голодне й

холодне повоєнне дитинство, напівсирітство. Трудовий стаж розпочав чотирнадцятилітнім у “рідному колгоспі” (працював за трудовень, за шматок глевтяка, за глизю галушку), закінчив заочно місцеву середню школу, відбув військову службу на Житомирщині. Прагнув стати студентом факультету журналістики Львівського військово-політичного училища, та не судилося: “Після відповідного вивчення органами біографії моїх рідних, – розповідає Олександр Васильович, – зрозумів, що мої устремління марні”. Колишньому багаторічному директору Будинку культури, активному культармійцеві довелося добре потрудитися, аби “з волі Бога крізь запутане життя” вийти на широкі журналістські простори, стати редактором першої демократичної газети на Лубенщині “Поклик”, 2005 року заснувати обласний загальнополітичний та літературно-мистецький часопис “Майдан СВОБОДИ”. “Сам пишу, сам рецензую, сам видаю, сам поширюю, сам відсиджую за це” – ці слова правозахисника, письменника “друга українських дисидентів” (Олесь Гончар) Володимира Буковського стали девізом професійної діяльності Олександра Тарасенка. Життєве кредо цього невтомного працівника культури – “Журналістською справою займатися, допоки не потьмяніє розум і стане здоров’я”.

Кожна з його творчих граней – журналістика, поезія, громадська діяльність – самобутня, цікава, освітлена мудрістю, рясна здобутками. Цей майстер пера несміливо виносить на суд людський своє художнє слово, не хизується збірками творів, не прагне публікувати їх у престижних виданнях, а філігранно обточує строфу, шліфує рядок, дбає про вишуканість поезії, усвідомлюючи, що вона має зачепити за душу навіть найчерствішого. Усе,

що дійшло до читача (а той знає Олександра Тарасенка як ніжного і гострого лірика) сприймається розумом і серцем. Найбільше задоволення митець одержує від малювання “чарівної осені в золотім багрянці”, коли

*Пожовкле листя в передсмертнім танці
Кружляє й тихо падає до ніг...
А повутина бабиного літа
Снує в високих травах килими.*

А ще йому вельми дорога наша уславлена й ославлена сива минувшина, з якої “луна не долетить”. Поет гордиться звитягами своїх попередників, переймається болючими проблемами українського сьогодення й вірить, що

*Прийде пора нових падінь і злетів,
У гніздах знов народяться орли...
Забуде світ придворних всіх поетів,
Загубить час і Замкові вали.
Та буде хліб, і пісня, й стежка, й доля,
Допоки є у світі ще народ.
Допоки він, задля святої волі,
Не втомиться йти на ешафот.*

Літературний світ Олександра Тарасенка, за твердженням полтавського письменника Анатолія Пахомова, зітканий головно з болісних відгуків на сучасні суспільні проблеми, закликів до високої моральності, до національної згуртованості. Очі цього небайдужого, чутливого поета “помічають ще дуже і дуже багато брехні, лицемірства і несправедливості <...> про нього напишуть цілий том досліджень, бо натура цікава, неординарна, постать відома, перо – залізне, вороноване. Бо саме таких літописців вивчатимуть нащадки”. “Багато пафосу в словах”, – скажете ви. Можливо, але й велика правда є в цьому щирому зізнанні колеги і друга. Вони – не комплімент до поважного 65-річного ювілею, який Олександр Васильович святкує у Франків день – 27 серпня; вони – це об’єктивне й заслужене поцінування надбаного за нелегке для митця півстоліття, і не лише в художній царині. Доносити людям пристрасне слово істини, яку тримають десь у тенетах, яку не хочуть чути довкруги, за яку маєш поплатитися спокоєм, посадою, кар’єрою, – також подвиг. Що ж до публіцистичного доробку Олександра Тарасенка, то він щедрий на гірку правду, яка не до смаку сильним світу цього, наскрізно заряджений національною ідеєю, суголосний і з перебулими подіями, і з тими, які вершаться нині.

Олександр Васильович у таємниці тримає, що з 1996 року веде щоденник. “Не від-

ношу себе до видатних і знаних, – читаємо першу нотатку, датовану 3 квітня, – але гадаю, з часом ця “самописка” стане цікавим експонатом для дослідників. Звичайно ж – якщо такі знайдуться і зацікавляються моїм іменем”. “Не зовсім скромно”, – знову кинете докір ви. Можливо, але ж кожна людина має право на самооцінку, звісно, в розумних вимірах, які не межують із самолюбством, пихатістю, далекі від претензійності на геніальність. (А такого хоч греблю гати в мистецьких колах.) Олександр Васильович – аж занадто скромна людина. Тільки-но цитовані рядки прохопилися якось самі собою, позаяк вимогливість до інших, а передусім до себе – ось наріжний принцип, якого він дотримується. Навіть побіжне – краєчком ока, з авторських рук – знайомство з його діаріушем переконує, що зафіксовано важливі епізоди з життя щедрого на таланти, огорненого якоюсь особливою духовною аурою лубенського краю. Покличемося хоча б на нотатку від 10 квітня 1997 року: “Відбулася творча зустріч з письменницькою елітою Полтави... Звичайно, вони (письменники) не очікували такого рівня майстерності наших авторів. У схвальних виступах, що прозвучали з вуст О.Чучі, Ю.Дмитренка, М.Костенка, Ф.Гаріна, В. Мирного, А. Дяченка, відчувалася щирість та (по-доброму) заздрість за колектив, який виступив перед аудиторією обласного центру”. Нашу увагу привернув і такий запис від 9 жовтня 1997 року: “Вчора – тріумфальний вечір за участю наших симоненківців у Спільці письменників України. Вітання були від Віктора Женченка, Надії Добридень, Петра Засенка, Емми Бабчук, столичного відділення “Союзу Українок”, Бориса Чіпа та ін. Ведучим вечора був секретар СПУ Михайло Шевченко. Безсумнівно, що ця подія знайде розголос в Україні та поза її межами. Майже весь 3-годинний вечір записаний <...> Всесвітньою службою «Радіо-Україна»... Згадано в щоденниках багатьох людей теплим і з присмаком гіркоти словом. Суворий ззовні митець-лубенець чутливий до людського болю, він не здатний на щось зле, його діарійні розмисли-претензії до окремих керівників, колег радше моралізаторські, аніж викривальні.

Про політичну діяльність Олександра Тарасенка говорити не будемо. Вона невідривна від плину життя в Україні, якій він сповна віддав себе, якою живе і за яку ладен “душу погубити”. Високих нагород ювіляр не чекає, йому не до впадоби чиношанування, офіційні учти. Знаємо, що ніжним, палким, ясним

словом у день уродин до нього, усрібленого сивиною, умудреного великим життєвим досвідом, добутиим із товщі народної, змореного щоденними турботами, але вольового, твердого в намірах, озветься багато людей, яким він освітлив шлях, подарував миті прекрасного спілкування, яких причарував своєю свіжою й багатою на роздуми лірикою, завожовив соковитою публіцистикою. Задумів в Олександра Васильовича – море. Отож нехай вони здійсняться, а попереду нехай будуть ще поважніші дати. Ваші друзі, колеги, прихильники й шанувальники, вельмишановний Майстре, чекають від Вас нових творчих звершень і перемог. Чи не найкраще про засновника і видавця “Майдану СВОБОДИ” сказав кримський поет Сергій Сурмач у вірші з промовистою назвою “Нередагований редактор”:

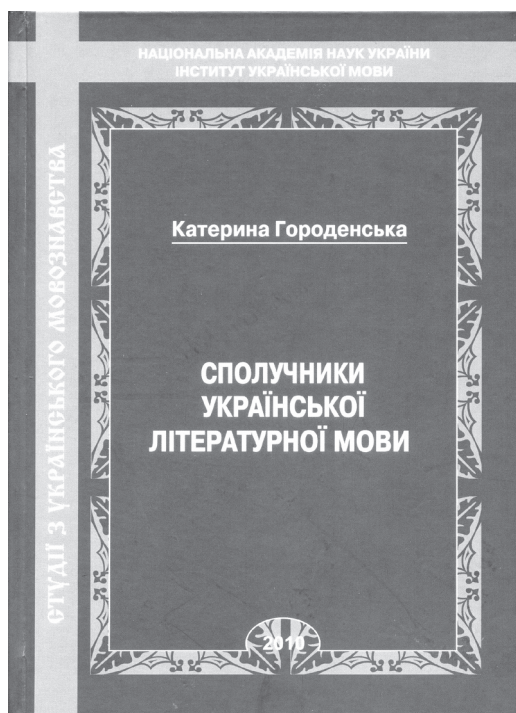
*Супроти вітру й не важко ніби...
Але з системою сам на сам,
та ще коли ця система ніпель,
жлобам на подив, на страм хохлам...*

*Він не сховає грошів до нички,
не зрадить істину за слівце,
“Майдан...” жбурляє, мов рукавичку,
суспільству збоченому в лице.
Він не відсидиться в криївці,
вогонь накликавши, не втече.
Оце такі вони, українці,
Перо козацьке стає мечем.*

Зичимо Вам і всім нам теплих зустрічних вітрів, нехай суховії обійдуть стороною України, нехай Ваш відомий на вседержавному рівні часопис стане співцем справжньої свободи, якої заслужив наш народ, а Майдан раз у раз збирає людей для проголошення благих вістей, для надихання на лицарські, шляхетні діяння. Накликаємо на Вас і на нас вогонь любові, миру, достатку, віримо, що перо козацьке не правитиме українцям за меч, а вимержуватиме чисті й правдиві рядки, сторінки, томи нашої величної історії.

ПРЕЗЕНТУЄМО НОВЕ ВИДАННЯ

Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови: Монографія / Інститут української мови. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 208 с.

Монографія є цілісним дослідженням сполучників сучасної української літературної мови. Обґрунтовано слівно-морфемний статус сполучників, визначено їхні граматичні (формально-синтаксичну та семантико-синтаксичну) функції, запропоновано уточнену формально-синтаксичну диференціацію сполучників, виокремлено семантичні групи сполучників сурядності, підрядності, сурядності-підрядності та підрядності-сурядності, розмежовано сполучникові спеціалізовані й транспозиційні реалізації семантико-синтаксичних відношень у складнопідрядних і складносурядних реченнях, простежено нові явища у функціонально-стильовому використанні сполучників різних семантичних груп, з'ясовано співвідношення синтетизму й аналітизму в їхньому складі.

Для науковців, викладачів і студентів університетів, учителів та учнів старших класів.

